

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:o 9.

Götheborgske

Spionen.

Lördagen, den 1 Martii, 1766.

Korta påminnelser wid Götheborgska
Magazinet, under N:o 9. d. 27 Febr.

Jag ser, at Författaren af Passions - Tankarne
blifwet rörd af min Critik. Innan jag går
widare, ber jag skyldigast om tilgift, i fall at
jag mistaget mig på personen. Ja, för at ej
åfventyra den harmen, at hellas för obeleswad;
tror jag werkeligen, at jag tiger stilla. Det wil
ej heller pryda vår ort, om Journalisterna råfåde
midt i Passions - tiden til at tråta. Så finner
jag ock osmakeligt, at länge ropa ur kritiska toner,
och med iswer förfakta småsaker. Jag är wist
icke den, som tycker mest om mig sjelf; än mindre
håller jag mig för ofelbar. I medertid har jag
ådelmod nog, at stänka bort, och aldeles upofra
hela mit upsatta genswar; wil däremot, med mine
Läsares goda minne, hålla en liten föreläsning öf-
wer ef och annat stycke i Swenska Skaldekonsten;
utan at tilwälla mig namn af Umbets - Poet,
I åfwen

åfwenfom den andre characteren * ej angår mig. Desutan råknar jag för en heder, at synas owanligen torr i strid-Krifter. Ty det är ingen konst, at wara litet stickande, när man angripes; men at förklara sig med saktmod, utmärker förtroende til saken.

Hwad nu stoste i stoste egenteligen rörer; så medgifwes, för at döma lindrigt, at det duger til åfwentyrns i Österlandet, men ej i Norden. Se Lowth uti Sjette Föreläsningen om den heliga Skaldekonsten, synnerligen s. 93. Göttingiska Uplagan. Men hurudan blir wäl meningen af den klandrade versen, efter wår Författares egen uttålkning? Ordet stost, hörer jag, är förblomeradt uppå bägge ställen, och betyder enahanda sak, näml. människo-slågtet. Meningen blifwer då på ren och obunden Swenska denna: **Människo-slågtet skal med ångslan kasta sig i människo-slågtet.** Jag tackar för underrättelsen: hon war ståtelig. Tanken är nu tio resor wårre, än förut. Hwad wil jag nämna, at ordalekar äro långesedan af kännare utdömde ur Bitterhets arbeten?

Jag lemnar, huru wäl det är sagt, at **blodet stod omkring honom**; men olyckan är, när man läser versen, at man ej kan i hastighet tänka så gynsam; utan faller snarare på den gifningen, at

* Infallet är lånt af K. Bibliothecarien Sjörwell. Uselt, at wara Åmbets-Poet, utan nåring: uselt, at njuta stor caractere, och liten lön. Närings- och Åmbets-Poet! Hwad wil det betyda? Kan man icke, med lika skäl och ostål, ödmärka en skrifware, genom samma distinction, särdeles en sådan, som har med oräkneliga pränumerationer at fylla?

at Auctor så talat, för' at bemäktiga sig et rim,
 med knaphändighet. De öfrige selen äro sådane,
 at de ej låta sig förswara. Ty meningens bör ju
 wisseligen afdelas, och hwila midt uti versen,
 när metern är längre. Man hårdar ej ut, at,
 under en andedragt, uttala tolf- och tiofstafwige
 versar; och tanken måste ju hwila, där talet, för
 et ögnablick, uphörer. Naturligt är ock, at led-
 snad upkommer, om man förstår alsintet, när
 halfwe versen är hörd. Utomdes har sjelfwe
 Boileau stiftat lagen i sin Poétique, Chant I.

Ayez pour la cadence une oreille sévère,
 Que toujours dans vos vers, le sens coupant
 les mots,

Suspende l'hémistiche, en marque le repos.

Samma regel är öfweralt agtad af Tyska snillen,
 om jag undantager Hofrådet, Herr Joh. David
 Michaelis, som uti sin sköna öfversättning af Da-
 vids andra Psalm underligen versificerar, jag får
 ej säga rimmar. Bland annat läser jag:

Er bleibts! vergeblich raset stolze Ohnmagt = =

Är detta vers eller prosa?

Sedan jag detta läst, undrar jag ej, at Herr
 Magister och Rector Gothenius, som wördar en
 stor Michaelis insigt, äfwen i sjelfwa Bohusläns-
 ska Språket, inryckt i N:o 9 af sit Magazin en
 lika selagtig versur det öfversatta Bref til Folket:

En artig Hofman, som för egennytta blunnar = =

Wore det icke lika så godt at säga rent af: Da-
 linska Poesien tycker jag ej om; jag skal med flit

upsöka här och där ur gättna frister det sämsta.
 I hvilka tider wil Herr Gothenius kasta och åter?

Nu kommer jag til mina egna fel: och hwad mer, om jag förtjenar den hedern, at granskas? Får icke den gode Horatius slita tråtan och imellan? Han säger bland annat:

— Ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
 Offendar maculis.

Desse fläckar äro dock sådana, at jag äger nästan alle latinske Poeters efterdöme til mit förswar, som brukat undertiden Paragoge, eller en otvungen, och i äldre tider brukelig, tillsats i slutet af orden. Det är något majestätiskt, at undertiden sista på gamla språket. Hwad ordamättet i likwäl angår; så tåla bägge stafwelserna, utan anstöt, at än lättas, än långas; och mit gehör säger mig detta med samma wisshet, som Fransosens öra förkunnar honom, at encore, eller encor, kan med lika säkerhet brukas, än långt, än kort, efter godtycke. Göre nu, den som gitter, utrop häröfwer!

Öfwer en Måltid.

At äta bröd, war i Österlandet samma, som at göra en god måltid. I Westerlandet, uttryckes samma mening, om man säger äta kött. En god middag fordrar mera kött, än jag begriper; pudding ej förtegen: kles och bakelse ses med föragt an; och mången bjuder gäster til sig, utan at äga, mindre bruka, två Fedar. Sålittet agtar man flytande matwaror. En med glas och bouteiller wäl garnerad Flänk är så mycket nödigare: ja bårare-öl, medan man äter, fordras öfwer.

öfweralt; härpå måtte bordet göras klart, och röda win dansa mellan gästerna. Intet caffè, men wäl the på maten; och sedan spete-bordet fram, eller kanske först en spatsarfart, at helsan ej måtte för mycket lida af den starka södan. Så bör ock ingen försäma, at göra en promenade före mid-dagen, at därmed ägga matlusten. Ware långt ifrån mig, at lasta rörelsen! men at åter komma til fött igen, så måste man ock äta om natten, det är framemot kl. 10, hwarpå spatseringen förbjuder sig sself, och magen får ofta pligta för strupen, tils åter trukosten ger hägge nytt arbete. Att rätt asinåla en dag, är at asmåla hela lefnaden i Westerlandet: hwad under, om ledsnad och olust omsider intager själen?

Herrar läkare kunna häraf göra många nyttiga betraktelser, som jag ej inser; och deras påminnesser styrka förmodeligen mera från, än til sådan diät. Får jag, utan förgripelse, betrakta saken på en annan sida? Som Patriot, påminner jag endast, at Victualie-wägen kanske tynges härigenom, och tryckes mer, än omständigheterna tåla. Smaken för utlånsta bringor och skinkor är wist icke fördelagtig för det almånna; om än Holländerier därigenom upmuntrades. Så skulle jag ock helre dricka Stockholms-öl, eller saften af det Ungelska maltet och humlan, utpressad här i landet. Waran wore då antingen Swenskt, eller åtminstone förädlad hemma: tankar, som göra den Swenske drycken hos mig äfwenjä smakelig, som fördom hos andre den Utlånste.

Hwad Tostarne angår; så äro de til äfwen-

tyrs i flera affigter Fadeliga. Genom dem kom-
mer helsan icke allenast, at småningom förswagas;
utan bräckes undertiden, likasom halsen af bou-
teillen. Därtillmed ligger uti Tostar en owåger-
lig upmuntran til större öfwerflöd, än som annars
upkomme: jag wil ej nämna, hwad sedolåran där-
wid lider. Politiske Tostar äro doch ej allestädes
brukelige. Wid St. James börjar man med
Kongeliga Familjen, och stiger så neder til könet.
Man tömde i förledet år ofta 15 bombertar, utan
at synnerligen hedra Hofwet därmed; och män-
gen helsar Kongliga Huset så, at han kanske för-
störer sit eget, och helsan med. I Westerlandet
är man ej så ifrig; doch skal gerna måltiden wa-
ra på samma wis. Man äter ej med smak, utan
på Mahoggene-bord; och man tager intet glas
i hand, innan wården försäkrat sig, at duktyget
skal blifwa fritt ifrån all åkomma. Så måste oc
Fruntimren draget sig från bordet, förän Tostar-
ne börjas. Hwad skal man ändteligen säga där-
om? Det är wist, at det sköna folket ej förglöm-
mes, om det än wore aldrig så långt ur wågen;
doch tyckes det i almånhet nog förlora på den
Westerländske moden. Det finnes, bland annat,
åtminstone så länge Tostarne drifwas, utan säl-
skap af det andra könet.

Stads-nyheter.

Götheborgska Wexel-priset.

Lördagen, den 22 Februarii.

Amsterdam	-	68 $\frac{1}{2}$	-	-	M: f R: mt.
Hamburg	-	70	-	-	M: f R: mt.
					Detta

Detta är til början en frukt af den nyligen utkomna förordningen: man wil ej föreställa sig, at denne artikel blir hådanester i våra blad ofynlig.

Rundgörelser.

En studerande, som förstår Engelska, Tyska och Fransöfka Språken, jämte annan witterhet, åskundar condition här i staden: jämwäl utbjuder en annan sin tjänst. Underrättelse om personerne gifwes mundteligen.

En Psalm- och Evangelii-Bok är funnen, och igenfås, när någon angifwer sig, som ågare, där detta tryckes.

Af den förledet är i Hamburg månads-wis utkomne upbyggeliga tractaten, kallad: Belustigung des Geistes, oder Ermunternde Betrachtung über die wunderbare Haushaltung Gottes in den neuerste Zeiten, finnas exemplar til salu för 28 Daler Silf:mt hos Boktryckaren Lange Junior.

Til salu utbjudes en merendels ny jagt-wagn, eller phaeton, med fulkomligen behållen och wälgjord underreda, forgen något sämre; men i fall köparen ej skulle åstunda densamme, är säljaren nögd at den behålla, gifwer ock förslag på den, som för billigaste pris åtaget sig, at förfärdiga en ny. Widare underrättelse om pris fås hos Hoflagaren Bolm uppå walgatan, där wagnen står at beses.

Den 16 dennes förlorades en swart flors-huswa uti Domkyrkan, i Högmessan; den samma uptaget, och i Reimerska huset, på Konungsgatan, återställer, får tacksam wedergålning.

Emedan

Emedan Salige Kyrkoherdens wid Kongl.
 Riddarholms Församlingen i Stockholm, Herr
 Doctor Abraham Pettersons, Prädikningar öf-
 wer våra Sön- och Högtids- dagars Evangelier,
 wunnet så många Läsare, at första uplagan redan
 är utgången, och flere sedermera ytrat sin åstun-
 dan, at blifwa ågare af detta upbyggeliga arbete;
 så gifwes härmed ytterligare almänheten tillkänna,
 at berörde Werk, innewarande år och sommar,
 å nyo blir uplagdt på Langiska Boktryckeriet i
 Stockholm. Pränumeration a 9 Daler S:mt
 för hwarit exemplar på godt och hwiitt tryckpapper,
 emottages til slutet af April, ej mindre i Stock-
 holm, än här i Göttheborg, på Langiska Bok-
 tryckerierna, mot den nu warande Förläggarens
 quittance. När arbetet blifwet färdigt, kan det
 icke säljas under 11 Daler dito mynt. Man tän-
 ker uti denna sednare uplagan, för mera upbyg-
 gelse skull, utsätta alla de Bibliska språk och ver-
 sar, som utur Psalmboken tagne äro, hwilka uti
 förra uplagan allena med några ord anföras, de där
 skola hela och hålne i denna sednare infomma. Des-
 likes skola Evangelierne på samma sätt före Prä-
 dikningarne utsättas, at man ej behöfwer hafwa
 Psalm- och Evangelii- böckerna, jämte Bibelen,
 brede wid sig, då någon Prädikan läses, som
 där af kunde hindra samlad andagt. Äfwen los-
 was bättre papper i denna sednare uplagan, än
 uti den förra finnes, at förtiga ny styl och corre-
 ctaste tryck. Om någon pränumererar på 10
 exemplar, loswas 1 öfwer. Förläggaren försä-
 krar, at arbetet skal, et år efter början af tryknin-
 gen, blifwa färdigt.